

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 27: Ad Galatheam navigaturam

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A minisque, quo Semele deflagrauit, sonitu, fremitu, ac fragore. *βρέμειν* enim fremere est, & *βρόμος* fremitus.

CINGENTEM VIRIDI TEMPORA PAMP.] cingentem tempora vel sibi, vel alijs, quos ornare instituerit: vel & sibi & suis. Od. 8. lib. 4. de Libro. *Ornatus viridi tempora pampino.*

Ode 26.

Se iam senem factum rebus amatorijs minus aptum esse.

VIXI puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma, defunctumq; bello
Barbiton hic paries habebit:
Læuum marinæ qui Veneris latus
Custodit hic, hic ponite lucida
B Funalia, & vecteis, & arcus
Oppositis foribus minaceis.
O, qua beatam diua tenes Cyprium, &
Memphim carentem Sythonia niue,
Regina, sublimi flagello
Tange Chloen semel, arrogantem.

VIXI PVELL. NVPER IDON.] cum essem ætate integra, & ad amores accommodata: qualis est adolescentium ætas, & virorum vsque ad annum quadragesimum: tum vixi puellis idoneus: tum me decebat puellas colere, atque amare. Erat enim spes amoris mutui: neque puellæ, tali ætate amatores aspernantur.

ET MILITAVI] amaui, amori operam dedi. Od. 1. lib. 4. *Et centum puer artium Latæ signa feret militia tua.*

NVNC ARMA] quia dixerat, se militauisse, perstans in tralatione ait nunc sese arma amatoria Veneri consecrare velle. arma autem amatorum hæc sunt, funalia ad nocturnas ambulationes, & comissiones, versus lyrici, citharæ, vectes, & arcus ad foreis & fenestras effringendas. sic Delphis ille apud Theocr. *φαρμακονης*. dicit Simæthæ, à qua fuerat arcescitus, se, si sibi non patuissent eius fores, & si exclusus esset, lampades & secureis in eius domum illaturum fuisse. Theocriti verba sunt hæc: *Καί μ' εἰ μὴν κ' ἐδέχασθε, τὰ δ' ἦς φίλα, &c. εἰδ' ἄλλα μ' ὀθείτε, καὶ ἂν θέξε ἕλκεα μακρῶ. Πάντως καὶ πηλέκεις, καὶ λαμπάδες ἰώθον ἐφ' ὑμέας.* & Thraso apud Terent. in Eunucho, ædeis Thaidis expugnaturus, Donaetem quendam iubet cum vecti in medium agmen prodire. Neque enim (vt vulgò putant) vectibus clauderentur fores, sed effringebantur potius: muri, statuæ, ædificia subruerantur. quemadmodum fugitiui illi, Verrius iussu, duce Timarchi de (vt scribit M. Tull. orat. in Verrem de signis) signum Herculis, quod erat in templo Agrigentini-

no, subiectis vectibus commouere, & labefactare conantur. Lucil. lib. 29. apud Non. *Vecte atq; ancipiti ferro effringam cardines.* Iccirco eorum, qui parietes perfodiunt, vita, vecticularia appellatur à Catone, quòd vecte parietes effringant: & Græci parietum perforatoribus, quos illi *παραρρύχτες* nominant vecteis tribuunt.

DEFUNCTVM QVE BELLO] defunctus re aliqua dicitur, qui ea vsus est, quamdiu debuit, aut quamdiu licuit, vti autem iam desijt: & defunctus munere, qui munus susceptum, aut receptum administravit: & defunctus opere, qui opus absoluit: & defunctus periculo, qui periculo, in quo versabatur, liberatus est. Ex his nata sunt illa genera loquendi, defungi vita, defungi temporibus. Horat. epist. ad August. lib. 2. *Et nisi qua terris semota suisq; Temporibus defuncta videt, fastidit, & odit.* & Od. 23. huius libri: *Defunctumq; laboribus, æquali recreat sorte vicarius.*

LÆVVM MAR. QVI VEN. LATVS CVST.] id est, paries læuo Veneris lateri proximus, dexter ijs, qui statuum ore aduerso intuentur.

MARINÆ] eodem epitheto vsus est & Od. 11. lib. 4. *Qui dies mensem Veneris marina Findit Aprilem.* quamobrem autem Venerem marinam dicat, omnibus notum est: idque declarat vocabuli notatio. ἀφρός enim spuma maris est: ex qua facit eam natam Hesiod. in Theog. cui Plato in Crat. non putat quicquam contrà dici æquum esse his verbis, *ὡς δὲ τῆς Αφροδίτης, ἢ ἄξιον Ἡσιόδῳ ἀνιπλέγειν, ἀλλὰ συγχωρεῖν, ὅτι διὰ τὴν τῆ ἀφρῶ γένεσιν, Αφροδίτη ἐκλήθη.* id est, de Venere autem non est æquum Hesiodo aduersari aut reclamare, sed potius ei assentiendum est, propter ea quòd ex spuma maris nata sit, iccirco Aphroditem esse appellatam.

TENES] *κρατὶς ὑπάρχει*, vt *Dina potens Cypri.* sic supra Od. 4. huius libri de Apolline, *qui Lycia tenet Dumeta.* alij annotant, *tenes* hoc loco idem valere, quod Græcum ἀμψιθέου. Libri aliquot veteres habent, *regis.*

SITHONIA NIVE] Thracia. Sithonij enim sunt Thraces. vt sup. Ode 18. lib. 1. *Sithonij non lenis Euius.*

SUBLIMI FLAGELLO] sublato flagello, vt grauior sit plaga.

TANGE] feri, percutere, vt sit *ἐλάττωσις.*

SEMEL] ἀθρόως: vel dic propriè *semel*, vt illa, que numquam vim tuam sensit, aliquando & semel sentiat, desinatque tantum sibi arrogare, & se tam superbam ac ferocem in amanteis præbere.

AD GALATHEAM
Nauigaturam.

Ode 27.

Deterret eam præcipuè exemplo Europæ.

Impios parræ recinentis omen
Ducat, & prægnans canis, aut ab agro
Rana

A *Rana decurrens lupa Lanuino,
Fataque vulpes.
Rumpat & serpens iter institutum,
Si per obliquum similis sagittæ
Terruit mannos. ego cui timebo
Prouidus auspex?*

*Antè quàm stanteis repetat paludes
Imbrium diuina auis imminentum:
Oscinem coruum prece suscitabo
Solis ab ortu.*

*Sis licet felix, vbi cumque maui,
Et memor nostri Galathæa viuas:
Téque nec leuus vetat ire picus,
Nec vaga cornix.*

*Sed vides, quanto trepidet tumultu
Pronus Orion. ego, quid sit ater*

B *Adria, noui, sinus: & quid albus
Peccet Iapix.*

*Hostium uxores, puerique cecos
Sentiant motus orientis Hædi, &
Æquoris nigri fremitum, & trementeis
Verbere ripas.*

*Sic & Europe niueum doloso
Credidit tauro latus: & scatentem
Belluis pontum, mediâsque fraudeis
Palluit audax.*

*Nuper in pratis studiosa florum, &
Debita nymphis opifex coronæ,
Nocte sublustri, nihil astra præter,
Vidit, & vndas.*

C *Quæ simul centum tetigit potentem
Oppidis Creten: pater ô relictum
Filiæ nomen, pietâsque dixit
Victa furore,*

*Vnde? quò veni? leuis vna mors est
Virginum culpæ. vigilansne ploro
Turpe commissum? an vitijs carentem
Ludit imago*

*Vana: quæ porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliùsne fluctus
Ire per longos fuit: an recenteis
Carpere flores?*

Si quis infamem mihi nunc iuuenicum

*Dedat iratæ: lacerare ferro, &
Frangere enitar modò multum amati
Cornua tauri.*

*Impudens liqui patrios Penateis:
Impudens Orcum moror. O, deorum
Siquis hæc audis: utinam inter errem
Nuda leones.*

*Antè quàm turpis macies decenteis
Occupet malas, teneræq; succus
Defluat prædæ, spetiosa quero
Pascere tigreis.*

*Vilis Europæ pater vrget absens:
Quid mori cessas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te secuta
Ledere collum.*

*Siue te rupes, & acuta letho
Saxa delectant: age, te procellæ
Crede veloci: nisi herile maui
Carpere pensum*

*Regius sanguis, dominaeq; tradi
Barbaræ pellex. aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remisso
Filius arcu.*

*Mox vbi lusit satis abstineto,
Dixit, irarum, calidæq; rixæ:
Cum tibi inuisus laceranda reddet
Cornua taurus.*

*Vxor inuicti Iouis esse nescis?
Mitte singultus: bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis
Nomina ducet.*

IMPIOS PARRÆ RECINENTIS, &c.] hoc sentit Horatius. Impijs obijciantur huiusmodi omina, auspicia, ostenta, quæ eos ab instituto itinere reuocent, ac deterreant, id est, mala: tibi autem nihil tale metuendum est. Ego enim data opera auspiciam feci, vt scirem, ecquid tibi ista nauigatio benè esset euentura. Itaque neque coruus, quem ego solis ab ortu precibus suscitavi, neque picus, neque cornix, neque ceteræ aues alites, & oscines vetant, quominus proficiscare. quin licet tibi per auspicia, vbi cunq; malis vitam traducere, secundissima fortuna frui. aues mihi pro te auspicianti, addixerunt. Dij immortales iter tuum approbant. Sed vides, quanto trepidet, &c. id est, sed vides anni tempus: vides tempestatem imminentem. Orionis occasus denunciat ingenteis, & horribileis fluctus. quàm periculosum sit mari Adriatico

A prænuntia. *ὕπερμαίνων* appellat Euphorion, quod mihi indicauit Germ. Valens. in epist. ad Pilonos de arte poet. *diuina futuri.*

OSCINEM CORVVM] Oscines appellantur aues, quæ cantu, seu occentu augurium præbent, quasi ore canentes: vel (vt Festus) auspicium ore facientes: quales sunt coruus, cornix, noctua. M. Tull. de diuinat. lib. 1. *Eademque efficit in auiibus diuina mens, vt tùm huc, tùm illuc volent alites: tùm à dextra, tùm à sinistra parte canant oscines.* Tit. Liu. lib. 10. *Ante consulem hæc dicentem coruus clara voce occinuit.* Apud Hom. *ιλ. ω.* Priamus Hecubam dissuadentem, ne ad Achillem eat redimendi Hectoris mortui gratia, cùm diceret illum esse immitem, inexorabilem, atque infidum, auem malam appellat his verbis, *Μη δέ μοι ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλει.* Tulit autem etiam ætas Homeri augures, & auspices. *ι. οἰωνοκόπους.* Hom. *ὄδυσσ. α.* *Ουτέ τι μάντις ἔδον, ἔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδῶς.* Nam & senex ille Alitherfa *ὀδ. β.* ex aquilarum volatu, collorūmque, & genarum laceratione, reditum Vlyssis, & procorum interitum auguratur. & Priamus libro *ιλιάδ.* quem paullo antè diximus, ab Hecuba admonitus, Iouem orat, vt aquilam mittat, cuius volatu in bonam spem erectus, auspicioque secundo confusus ad naueis Græcorum sese conferat.

B Πέμψον δ' οἰωνόν ταχὺ ἄγγελον, ὅς πε σοι αὐτῶν Φίλιππος οἰωνῶν, καὶ ἔκράτος ἐστὶ μέγιστον, Δέξιον, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας Τῶ πύσσος ἐπὶ νῆας ἰὼ δαναῶν ταχὺπέλων. id est, Mittito auem oscinem, celerem nuntiam, que tibi auium oscinum carissima, & cuius vis est maxima, dexteram, vt ego ea cōspecta, eaq; confusus eā ad naueis Græcorum celeribus equis vectorū.

CORVVM] qui cantet à dextra manu. nam si à læua crocitarer, triste esset augurium. Plaut. *Aulul.* *Non temere est quòd coruus cantet mihi nunc ab læua manu. Simul radebat pedibus terram, & voce crocitatabat sua, &c.*

SOLIS ABORTV] non temere hoc dicit. nam augures cælum in quattuor parteis diuidebant, & cùm augurium captabant, orientem solem spectabant, vt meridies eis esset pars dextera, septentrio sinistra.

C SIS LICET FELIX, &c.] nihil est (inquit Horat.) quod tibi nauigare cogitanti casum vllū aduersum minetur, aut prænuntiet: non oscinum cantus, non alitum volatus, non serpentis, aut canis prægnantis, aut lupæ grauidæ occurfus iter tuum impediunt: denique per hæc omnia licet nauigationem institutam suscipias. quocumque proficisci, & vbicumque atatem agere in animo habes, illic omnia tibi læta, ac secunda euenient: sed Orion astrum infelix, & formidolosum: maris, in constantissimi, atque infidissimi elementi, maximeque Adriatici natura: venti, res incertissima: tempestates denique impendentes te ab isto nauigandi consilio deterrere debent. *Sis licet felix*, id est, licet tibi esse felici: nihil obstat, quo minus feliciter atatem agas, vbicumque quod tibi vitæ reliquum est, maui traducere.

V BICVM QVE MAVIS] tale fere est illud. *Æneid. 4.* *Quæ me cumque vocant terra, &c.*

ET MEMOR NOSTRI] hæc legenda sunt,

quasi interposita, quibus eam orat, vt, vbicumq; vitam agat, sui memor sit.

TEQVE NEC LÆVVS VETAT] sic est legendum, & ita reperi scriptum in vno codice Vaticano, non, vt in vulg. *vetet.* Est enim hæc huius loci sententia: (dicendum autem est sæpius, propter eius difficultatem, cùm videam, doctissimos homines in eo hætere) paullo antè dixerat, se tanquam augurem, coruum oscinem prece suscitaturum ab oriente sole, vt ex eius garritu de huius institutæ nauigationis euentu iudicare, certique aliquid cognoscere queat. Nunc proinde quasi corui, & ceterarum auium garritum, ac volatum notauerit, atque obseruauerit, hæc subiungit, ex quibus vult intelligi, coruum, picum, cornicem addixisse, id est, Galatæ nauigationem comprobasse. *Sis licet felix* (inquit) id est, licet tibi per omnem alites, atque oscines prosperè nauigare, beatèque viuere, quocumque te conferre voles: omnes aues tibi secundum, ac lætum tuæ profectio nis, tuique consilij euentum promittunt, atque ostendunt. sic Plaut. in *Asinar.* *Picus, & cornix est ab læua: coruos porrò ab dextera Consuadent.* huc etiam pertinet, quod est lib. 2. *Academic. quæst. Non enim magis assentiuntur, neque approbant lucere nunc, quam, cùm cornix cecinerit, tum aliquid eā aut iubere, aut vetare.*

PICVS] picum Martium vocant Latini, Græci *δρυκολάπτις.* de quo lege Plinium. lib. 10. cap. 18. & Plutarch. *Ρωμαϊκός.*

SED VIDES QVANTO TREPIDET TVM VLTIV] sed vides quantam tempestatem denuntiet, &c.

PRONVS] occidens. de Orione diximus ad Od. 28. lib. 1.

ATER ADR.] atrum Adriæ sinum appellat, quasi tristem, & infestum, propter huius maris improbitatem atque iracundiam, vt Oda 9. huius lib. *improbo Iracundior Adria.*

SINVS] κόλπος. dicitur autem maris sinus per translationem à corpore humano, ea maris pars, quam littora curuata complectuntur.

ALBVS] sic sup. Od. 7. lib. 1. Notum, *album* dixit. *Albus vt obscuro deterget nubila celo Sæpe Notus.* Iapix autem Calabriae ventus est, vt supra diximus ad Od. 3. lib. 1.

HOSTIVM VX. PVERIQVE, &c.] vsitatissimum est scriptoribus Græcis, & Latinis, cùm magnum aliquod malum significare, ac describere volunt, sine longiore vlla oratione, quicquid id est, hostibus precari, atque optare. Sophocl. in *Electra.* *Εἰ μὲν πέφικεν ἑσθλά, δὲς πλεσφόρα. Εἰ δ' ἐχθρὰ, τοῖς ἐχθροῖσιν ἔμπαλιν μέθες.* id est, siquidem bona sunt, dato integra, & ad exitum perducito: Sin inimica, & mala, ad hosteis transfero. Xenoph. *ἀναβασ. γ.* *οἶμαι γὰρ ἂν ἡμᾶς ποιαῦτα ἀπαγγεῖν, οἷα τὸς ἐχθρὸς οἱ θεοὶ ποίησειαν.* id est, puto fore vt talia nobis accidant, qualia dii immortales hostibus ingerant. tale est illud Homericum. (sunt autem Achilles verba ad *Asteropæum.*) *ιλ. φ.* *πὶς ποθεν εἰς ἀνδρῶν, ὁ μὲν ἔτλης ἀντίος ἐλθεῖν, Δυσήνων δὲ πε πᾶσι δὲς ἐμῶ μάνει ἀνπόωσι.* id est, Quis & vnde venisti hominum, qui contra me congreddi ausus es? Infelicium filij se meis viribus oppo-

nant.

A nunt. Dionysius Alexandr. *ἡ δὲ ἐπισημοῦσι Δυσμενέων τοὶ παῖδες ἐλισσόμενοι πᾶσι πόντοι Κεῖνοις ἀνέσσειαν ἀκλυμένοι.* id est, hostium filij in mari versantes in illos incidat errantes. Et Antisthenes, ut refert Diogenes Laertius in Antisthene, ad quendam qui laudabat delicias, & luxum *ἑχθρῶν παῖδες, ἔφη, τρεφόμενοι,* id est, hostium, seu inimicorum filij delectentur, & luxurient. Virg. Georg. 3. *Dij meliora pjs, errorē-que hostibus illum.* Ouid. *Hostibus eneniant conuiuia talia nostris.* Terent. Heautont. *Ah, obsecro te, istuc inimicis nostris fiet.* Plaut. Mercat. *A. perimus. C. principium inimicis dato.* Idem in Alin. *Vtinam, male qui mihi volunt, sic rideant.* non dissimile est illud Marci Tullij, Catone maiore. *Mirari solitum C. Fabricium, quod, cum apud Regem Pyrrhum legatus esset, audisset a Thessalo Cineā Athenis quendam esse, qui se sapientem profiteretur: eūmq; dicere, omnia, quae faceremus, ad voluptatem esse referenda: quod ex eo audienteis M. Curium, & T. Cornucanum optare solitos, ut id Samnitibus, ipsiq; Pyrrho persuaderetur, quo facilius vinci possent; cum se voluptatibus dedissent.* Propert. lib. 3. *Hostibus enemat lenta puella meis.* Idem lib. 2. eleg. 5. *Hostis si quis erit nobis, amet ipse puellas: Gaudeat in puero, si quis amicus erit.* C A C O S] quorum causa, & principia ignorantur: vel simpliciter, obscuros: ut sup. Od. 13. lib. 2. *caca fata.* & Virg. lib. 2. *Æn. Multaque per cecam congressi praelia noctem Conserimus.* & 3. *Excitumur cursu, & cecis erramus in undis.* Lucret. lib. 2. *Quod tales turba motus quoque materiai Significant clandestinos, cacosque subesse.*

O R I E N T I S H A E D I,] quidam libri veteres habent orientis Austri.

E T T R E M E N T E I S V E R B.] quæ videntur tremere, vndarum ictu, & fluctibus conquassata. paullo verecundius dixit trementeis ilices Oda 10. epod.

S I C E T E V R O P E] Europæ exemplo Galatæam deterret, ne se mari, quantumuis in præsentia tranquillo, committat. Exstat autem elegantissimum Theocriti carmen de Europa Phœnicis filia, & hoc tauro. Etiam M. Tullius lib. 1. de nat. deorum hunc taurum commemorat his verbis: *At me hercule ego (dicam enim quod sentio) quamuis amem ipse me, tamen non audeo dicere pulchriore esse me, quam ille fuit taurus, qui vexit Europam, &c.*

D O L O S O] qui deum tegebat, ut ait Theoc. in illo carmine, *Κρύψε θεόν, και κρέψε δέμας, και γίγνετο ταύρος.* id est, Celauit deum, & mutauit corpus, & factus est taurus. sic sup. Od. 1. lib. 2. *cinere, dolosum* appellauit, qui igneis suppositos tegeret, ac celaret.

C R E D I D I T.] commisit, ἐπίστευσεν. suprà Od. 5. huius lib.

P A L L V I T A V D A X] pallens extimuit pericula illa, in quæ sese decepta, audaciùs coniecerat. ne que est, quod quisquam miretur, hinc ab Horatio cum pallore seu timore coniungi audaciam. Nam & Aristotel. lib. 3. de moribus ad Nicom. scribit, multos esse θρασύδειλους, id est, qui audaciam habent cum timiditate coniunctam. *palluit* hoc loco ἐνεργητικόν, cum alioqui verbum sit absolutum: ut epist. 1. lib. 1. *Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.* &

Saty. 3. lib. 2. *quisquis Ambitione mala, aut argenti pallet amore.* & de arte poet. *Pallescit super his.*

D E B. N. O P I F E X C O R.] quæ coronam ne ctebat Nymphis debitam, hoc est promissam.

S V B L V S T R I] aliquantulum luminosa. T. Liuius lib. 5. *nocte sublustri, cum primò inermem, qui tentaret viam, promississent: tradentes inde arma, ubi quid iniqui esset, &c.* Virg. lib. 9. *Æn. Et galea Euryalum sublustri noctis in umbra Prodidit immemorem.*

S I M V L] simulatque, ut sup. Od. 4. lib. 1. *quò simul mearis.*

C E N T V M T E T I G. P O T E N T. O P P. C R E T.] sic Homer. *il. β. οἱ Κρήτιω ἑκατὴ μύρια ἀμφερέουσιν.* & Virgil. *Æneid. 2. de Cretensibus, Centum vrbeis habitant.* & Horat. Od. 9. epod. *Aut ille centum nobilem Cretam vrbeis, Ventis iturus non suis, &c.*

P A T E R, ὀ R E L I C T. F I L I E N O M E N] ὀ pater, ὀ nomen paternum à filia relictum. *nomen* autem legendum, ut habent omnes libri veteres, & plerique excusi: non, *numen.*

F V R O R E] amore perditio, & infano.

L E V I S V N A M. E S T V I R G I N. C V L P A E.] leuis est pœna virgini, quæ parentibus inscijs corpus cum viro commiscuerit, semel mori: grauiore pœna multari debet. hyperbole: cuiusmodi est apud Propertium, ubi de Tarpeia vestali loquitur: *Et satis vna male potuit mors esse puella: Quæ potuit flammæ fallere, Vestæ, tuas?* Nausicaa apud Hom. *ὄδυσο. 7.* grauem in ea virgine culpam residere dicit, quæ utroque parente inuito, præsertim propitio, cum vitis rem habeat, neque expectet palàm nubendi tempus. *Καὶ δ' ἄλλη νεμεσῶ, ἢ πρὸς παῖδά γε ῥέζοι, ἢ τ' ἀέκητι φίλων πατρῶς, καὶ μὴ τρὸς ἑόντων Ἀνδράσι μίσσηται, κρινῶ ἀμφάδον γάμον ἐλθεῖν.*

I M A G O V A N A] species falsa in somnis occurrere solita. φάντασμα.

Q U A E P. F V G. E B V R.] sumtus est hic locus ex Hom. *ὄδυσο. 7.* in extremo. *Δοιοὶ γάρ τε πύλαι ἀμεινῶν εἰσὶν ὀνειρων. Αἱ μὲν γὰρ κραιέσει πεπύχεται: αἱ δ' ἐλέφαντος. Τῶνοί μὲν κ' ἔλθωσι διὰ τριτῶν ἐλέφαντος, Οἳρ' ἐλεφαίρονται ἐπὶ ἀκράντα φέροντες: Οἱ δὲ διὰ ἕστων κραιών ἔλθωσι θύραζε: Οἳρ' ἔτυμα κραινοῦσι, βροπιῶν ὅτε κεί πρὸς ἰδηται.* quos Homeri versus expressit Virg. *Æneid. 6. Sūt gemina somni portæ: quarum altera fertur Cornea, qua veris facilis datur exitus umbris: Altera candenti perfecta nitens elephanto.* huc alludit Plato in Charmide. *Ἄκουε δὲ, ἔφλεω, τὸ ἐμοὶ ὄνειρον, εἴτε διὰ κραιῶν, εἴτε δι' ἐλεφαντος ἐλήλυθεν,* id est, audi igitur, inquam, meum somnium, utrum per cornu, an per ebur venierit. eodem pertinet epigramma Græcum non inuentum ex lib. 3. epigrammatum Græcorum, in Callimac. *ὁ μέγα Βαττιάδαο σοφοῦ πᾶσι πύσον ὄνειρα. Ἡρ' ἔπειον κραιῶν, ἔδ' ἐλέφαντος ἔφλεω. Τοῖα γὰρ ἀμμῖν ἔφηνας, αἳ τ' ἔπαρος ἀνέρες ἴσμεν Ἀμφίτε ἀθανάτους, ἀμφίτε ἡμιθέους:* quorum versuum interpretatio ad verbum expressa, hæc est. O Battiadæ sapientis valde clarum somnium. Planè re vera è cornibus, non ex ebore natum es. Talia enim nobis aperuisti ac declarasti, quæ antea nos homines nesciebamus, de dijs immortalibus, & de semidijs.

S I Q V I S I N F A M. M I H I N.] re transacta solent puellæ virginitatem amissam deflere, venci-

ven-

A **VENEREAMQUE** illam voluptatem oratione detestari. Quod dico autem, id sic accipi volo, quasi Europa certò scierit, se cum Ioue rem habuisse. Nam si taurum esse putauisset, iusta causa esset, cur eam talis turpitudinis pœniteret. sed certè nouæ nupte non sine lacrymis primos illos Veneris fructus cū sponſis suis decerpunt. Sūntne igitur veræ hæ lacrymæ, an falsæ? falsas ait esse Catullus in carm. de coma Berenices. *Est ne nouis nuptis odio Venus? an ne parentum Frustrantur falsis gaudia lacrymulis. Vbertum thalami quas intra limina fundunt? Non, ita me Diui, vera gemunt, inierint.* Ita puella illa apud Theocr. eisd. vltimo, à pastore Daphnide mulier è virgine facta, ad oueis suas reuertitur, oculis quidem pudore suffusis: animo autem penitus exhilarato. *ὄμματα αἰδομένη κραιπνὴ δὲ οἱ ἔνδορ ἰαυγῆ.*

FRANGERE] *σπάζειν*, diripere, diuellere ac ac discerpere.

COR. TAURI] nonnulli libri habent *corua monstri*: quos non sequor, quanquam non damno.

IMPVD. LIQ. PAT. PEN.] impudens in eo fui, quòd patrem reliqui: impudens nunc sum, quòd tali flagitio admisso maneā in vita. sup. Od. 24. *Et peccare nefas, aut pretium est mori.*

ORCV M MOROR] Orcum moratur is, qui non moritur tum, cūm mori debet. Est enim quodammodo Orco in mora. nam quamuis nos omnes morti debeamur, nostraque, vt idem ait alibi: non vno tamen die sumus omnes morituri: sed alij alijs vel citius, vel tardius. sic iunxit hoc verbū cum accusandi casu Od. 12. lib. 1. *rapidos morantē Fluminum lapsus.* plura exempla collegimus ad Od. 7. lib. 2.

SI QVIS HÆC AVDIS] cod. vnus Vatic. & Tornes. habent *hæc audit* in 3. persona. vt Od. 5. epod. *At ò deorum quicquid in calo regit, &c.*

VTINAM INTER ERREM NVDA LEON.] Utinam errem nuda inter leones. talia aliquot loquendi genera sub vno quasi aspectu posuimus ad Od. 7. lib. 2.

TENERÆQVE SVCCVS DEFL. PR.] id est, & antequam ego præda leonibus & tigribus debita, ac penè deuota, contabescam; velim integra pascere tigreis, & simileis feras. legendū fortasse est *teneræque succ. Deſt. præda*, nisi ita dictum intelligamus, vt illud, *Corticem demonebit amphora*, Od. 8. lib. 3.

SPEC. QV. PASC. TIGR.] quæro etiamnum speciosa, & dum forma integra manet, tigribus esca & pabulum esse. *quæro pascere* genus loquendi Horatio vsitatum, alibi à nobis notatum.

VILIS EVROPÆ PATER VRG. ABS.] Vulgata quidem hæc est lectio: *vilis Europe, pater vrget absens*: quam si quis fortè ei, quam secutus sum, anteponet, sic explico, O Europa, contemta iam, & minimi pretij, posteaquam pudicitiam tuam prodidisti: pater, qui abest, adesse videtur tamen, & te vrgerè, tibi que instare. Sed cūm Europæ per æ diphthongum scriptum reperissem in vno cod. Vatic. eandemque scripturam codex Faëri, quamuis hoc loco interlitus, comprobaret: putavi mihi sine arrogantiæ crimine à vulgata lectio

ne discedere licere. accessit cod. Tornes. ad cuius oram hæc verba sunt ascripta, *vilis Europa patrē dicit, quia eo relicto taurum secuta est.* solemus autem ea vilia nobis esse dicere, quæ non sunt nobis cara, & quæ contemnimus, parūque facimus. sic M. Tull. Philipp. 12. *vita mihi quidem minimè cara est, præsertim cūm Dolabella fecerit, vt optanda mors esset, modò sine cruciatu, & tormentis: vobis tamen, & populo Rom. vilis esse spiritus meus non debet.* Sic igitur hunc locum explico. Pater tibi Europæ filia vilis, id est, quem tu filia præ tauro contemisti, & pro nihilo putasti, videtur te absens vrgerè, & stimulare, vt moriaris: ita me excruciat mei flagitij conscientia, vt quoquò eam, patrem mihi coram videar audire, quamuis absentem, qui me obiurget, atque increperet, &c. Et sanè congruit hæc explicatio cum verbis illis superioribus, *pietas vitæ a furore.* idem sunt enim: pietatem in patrem, vitæ esse ab amore, ac libidine: & patrem ab Europa filia contentum esse præ amante.

QVID MORI CESSAS?] putant quidam hæc esse verba patris Europam vrgentis. mihi contendere non placet. ego tamen malim hæc quoq; Europæ esse verba intelligi, vt intelligamus, eam perpetuò seipsam affari.

VRGET] codex etiam ille Vatic. habet, *vrget.*

POTES HAC AB ORNO PEND.] poteste de hac orno suspendere. quidam per ornum, nauis malum significari putant, vt intelligamus, Europam in nauis esse. sed refellit hanc opinionem id, quod sequitur, *age, te procella Crede veloci.* Sūt autem Europæ verba à principio vsque ad extremum, vt dixi: nisi quis malit hæc à patre tanquam præſente dici, vt Europa perturbata, & de gradu mentis deturbata hæc loquentem patrem audire sibi videatur. Iam hæc *Pendulum ab orno*, coniunctè sunt legenda, vt epist. ad Loll. 2. lib. *ne fluitè dubia spe pendulus hora.*

ZONA BENÈ TE SEC.] quam opportunè tecum deportasti, vt ea tibi collum obstringas, animamque intercludas. erat autem verisimile, zonam virgineam, quam taurus Europæ soluisset, ei aliud agenti excidisse.

LADERE COLLVM] codex Card. Rainutij, & vnus Vatic. & nonnulli alij manuscripti habent *elidere collum*, quæ scriptura quamquam non est mihi visa vulgatæ anteponenda, *ludere collum*: nō tamen videtur reiicienda aut damnanda, vt prima littera verbi *elidere*, pertinet ad verbum antecedentem, hoc modo *Zona benè te secuta e. Lidere collum.*

SIVE TE RVPES, ET AC.] siue, non geminatum, annotatum ad Od 3. lib. 1. acuta autem leto saxa dicit, quòd eum, qui se ex eis præcipitè agat, celeriter exanimet, vt morbi acuti appellatur, quòd celeriter tollant de medio.

AGE, TE PROC. CREDE] id est, committe, seu per mitte te procellæ: ex hac tupe te præcipitem in mare deijce.

REGIVS SANGVIS] sic Od. 2. lib. 4. *Sen Deos, Regesque canit, Deorum sanguinem, & carm. saculari, Clarus Anchisæ, Venerisque sanguis.* & de art. poet. *Vos ò Pompilius sanguis.*

A QUERENTI] Europæ. hoc loco adducor, ut credâ orationem esse Europæ ab initio continuatam ad hunc vsque locum.

PERFIDVM RIDENS] Hellenismus, ut annot. Od. 2.2. lib. 1. ad illum locum, *Dulceridentem*. Sic quidem omnes hunc locum connectunt, & explicant. Sed Passeratius, coniunctè legit *querenti Perfidum*, id est, querenti taurum perfidum ac dolosum: vel querenti perfidiam tauri, cui latus crediderat, cuique se vehendam tradiderat. sic locutus est Ouid. in epist. Didonis. *Non tamen Enéam quamuis male cogitet, odi. Sed queror infidū: questâque peius amo.*

REMISSO] iam laxato, posteaquàm Europæ suis sagittis sautiarat. probabiliter autem, & ex sagittariorum more dixit, *remisso arcu*. Nam sagittarij vbi arcu uti necesse habent, eum intendunt. vbi iaculati velle desierūt, remittunt. sic supra Od. 8. *Iam Scythæ laxo meditantur arcu Cedere campis.*

ABSTINETO (DIXIT) IRARVM] etiam hoc è Græco expressum puto, ἀπέχεσθαι τῆς ὀργῆς. nam Latino more dixisset, *abstineto ab iris*. Simile est illud supra Od. 9. lib. 2. *desine mollium Tandem querelarum.*

B CUM TIBI INVISVS LACERANDA, &c.] cum taurus is, cui te tantopere iratam esse ostendis, te reniser: ne, quod te facturam esse minata es, eius cornua frangito, aut lacerato: sed in eum te facilem ac placatam præbeto.

VXOR INVICTI IOVIS ESSE NESCIS?] hoc quoque loquedi genus Græcum est. sic enim loquuntur illi, ἢ κ' οἶδα τὸ Διὸς γυνῆ ὄσα, Latini autem sic, te vxorem inuicti Iouis esse nescis? tale est illud, *patiens vocari Caesaris ultor*. Od. 2. lib. 1.

BENE FERRE MAGNAM] ἢ γὰρ παρὸς ἀνδρὸς φέρειν εὐτυχίαν, inquit Aristot. lib. 5. polit. id est, nō est cuiuslibet ferre res secundas. Quod si quis secundam fortunam consecutus aut certaminibus gloriosus, aut pecuniæ magnitudine, insolentem atque odiosam petulantiam comprimere sciat, dignus sit, quem homines certatim laudibus efferant, ut ait Pindarus: cuius hæc verba sunt εἰδ. γ. ἰδ. μ. princip. *Εἰ πῶς ἀνδρὶ ἀνεὐτυχίαις ἢ αὐτῷ εὐδόξοις ἀέθλοισι, ἢ ἀθένοι πλοῦτι κατὰ χειρὶ φρεσὶν αἰατῆν κόρον, Ἀξίως εὐλογίαις ἀσπὸν μεμύχεται.* Vtrum autem sit difficilior secundam, an aduersam fortunam moderatè & compositè ferre, non est facilè pronuntiare. Aiunt quidam, quemadmodum dolor interimit, voluptas autem liquefacit: sic rebus aduersis homines opprimi, atque affligi: secundis verò, dumtaxat immoderata lætitia efferri. Ego tamen existimari, si mihi quod sentio, liceat dicere, difficilior esse res secundas æquo animo, & moderatè ferre, quam aduersas: propterea quòd secundæ res animos hominum vanissimis opinionibus imbuere, eosdè que ad superbiam, ferociam, ignorationem sui, perniciosam securitatem, omnem denique peccandi licentiam atque impunitatem facillimè impellere solent, dum suas fortunas, tanquam deorum, stabileis, fixas, & sempiternas fore sperant. Ita fit, ut secundis rebus elati, præ se contemnant alios, sese alijs omnibus anteponant, sua profundant, alienis rebus manus afferant, leges negli-

gant, sacra cum profanis misceant, omnia sua libidine metiantur: postremò suæ intemperantiæ ac temeritatis meritas pœnas luant. Contrà in rebus aduersis præcipua vis inest excitandorum ad virtutem animorum, acuenda fortitudinis & industriæ, comprimenda superbiæ, coercendarum cupiditatum. Nam si quis, exempli gratia, sit inertior, ignauior, dissolutior, mollior natura, is rebus aduersis stimulatus, atque exsuscitatus, omnem continuò ex animo inertiam, ac mollitiam discutit, atque eijcit, totumque se ad fortitudinis & patientiæ studium traducit: si quis elatior, ferocior, ac superbiior: is à rebus aduersis correctus, & quodam modo eruditus, ad modestiam & facilitatem sese dicto citius inflectit: ex quo Græci solènt ita loqui, τὸς ἀνθρώπους ταῖς ἀτυχίαις σωφρονίζεισθαι: id est, homines rebus aduersis sapientiores fieri, atque erudiri: si quis luxuriosus, profusus, ac sumtuosus: is cō filio mutato, frugalitatem, & parsimoniam amplectitur. Hanc sententiam confirmat Cornelius Tacitus, non optimus ille quidem latinitatis auctor, sed historiæ certè scriptor prudens, verus, atque acutus, lib. 17. his verbis: *fortunam adhuc tantū aduersam tulisti. secunda res acrioribus stimulis animū explorant: quia miseria tolerantur. felicitate corrumpimur. & item Sallust. coniur. Catil. Quippe secunda res sapientum animos fatigant: nedum illi (militēs) corruptis moribus victoria t̄mperarēt. Sic & Cato oratione pro Rhod. apud Gell. lib. 7. cap. 3. Scio solere plerisque hominibus rebus secundis, atque prolixis, atque prosperis animum excellentem, atque superbiam, atque ferocitatem auferere, atque crescere: quod nūc mihi magna cura est, quod hæc res tam secunde processerit, nequid in consulendo aduersi eueniat, quod nostras secundas res confricet: neve hæc lætitia nimis luxuriose eueniat. Aduersa res se domant & docent quid opus sit facto: secunda res lætitia tranorsum trudere solent à rectè consulendo, atque intelligèdo. Ad hunc locum pertinet illud epist. 8. lib. 1. in extr. *se binde Præceptum auriculis hoc instillare memento: Vt tu fortunam: sic nos te, Celse, feremus. & illud Saty. 2. lib. 2. in extr. quocirca viuite fortes, Fortiaq; aduersis opponite pectora rebus.**

D TUA SECT. ORB. &c.] id est, tertia pars orbis terrarum tuo nomine appellabitur, ad sempiternam tui memoriam.

E **F**

AD LYDEN.
Ode 28.

Diem Neptuno sacrum hilariter exigendum esse.

FESTO quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum,
Lyde strenua, Cæcubum:
Munitæq; adhibe vim sapientiæ.
Inclinare meridiem
Sentis: ac, veluti stet volucris dies,
Parsis